

سازمان رزم نیروی دریایی راهبردی

دریادار ۲ ب عبدالله معنوی

چکیده

سازمان رزم نوین نیروی دریایی راهبردی متأثر از راهبرد دشمن، نیات و روند تهدیدات او و نیز راهبرد دفاعی خودی میباشد. دشمن بر گرفته از تجهیزات نوین و تسلیحات هدایت شونده، بنا به نوع عملیاتی که قصد اجرای آنرا دارد در فازهای گوناگون عملیاتی میتواند موجبات صدمه و آسیب به منابع و منافع حساس و حیاتی کشور ویا حتی هجوم به خاک مقدس ج.ا.ا را فراهم آورد. نیروی دریایی راهبردی نیز بر گرفته از شرایط تاکتیکی و راهبرد دفاع ناهمگون واکنشهای لازم را در مقابل دشمن بمنصه ظهور میرساند آنچه که مهم است روند سازماندهی رزم با رویکردی نوین است که در این مقاله سعی گردیده در حد امکان به آن بپردازد.

در این مقاله به صورت خلاصه به راهبرد دریایی کشورها، سناریوهای حمله شیطان بزرگ، واکنش جمهوری اسلامی ایران و در نهایت سازمان رزم نوین نیروی دریایی راهبردی پرداخته شده و ساختارهای مربوطه را ارائه می دهد.

کلمات کلیدی: راهبرد دشمن، دفاع ناهمگون، سازمان رزم

۱. مقدمه:

حکومت اسلامی نیازمند است که به منظور بقا و مقابله با دشمنان بالفعل و بالقوه خود و همچنین فراهم نمودن بستری مناسب جهت پیاده کردن آرمانها و اهداف ملی و با توجه به متغیرهای فراوان قدرت در جهان، خط مشی و الگوی مناسب رزم که با عقاید و باورهای مکتبی از یک سنخ باشند را طراحی و تدوین نموده و با برنامه ریزی دقیق همه جانبه، کلیه امکانات و مقدرات را در جهت پیاده نمودن آن به کارگیرد.

با توجه به نیازها و مقتضیات زمانی و مکانی متفاوت از یک سو و منافع و علائق ملی و حتی قوانین داخلی و مصوبات پارلمانی هر کشور بیان یک راهبرد عمومی دریایی برای قرن ۲۱ به طور اعم کاری ناممکن است. اما می توان براساس واقعیتهای موجود کشورهای دارای مرزهای آبی و به تبع آن دارای علائق دریایی را به دو دسته تقسیم نمود: کشورهای با علائق و منافع جهانی و کشورهای دارای علائق منطقه ای که در این مقاله به مورد دوم پرداخته می شود.

از آنجا که تشریح کامل دستیابی به سازمان رزم نوین در صفحات محدود این مقاله نمی گنجد، لذا تلاش می گردد تنها موارد بسیار کلیدی را ذکر و خوانندگان محترم را به اصل تحقیقی با همین نام که توسط اینجانب در دفتر مطالعات راهبردی نیروی دریایی راهبردی انجام پذیرفته، ارجاع دهم.

۱- راهبرد دریایی کشورهای دارای علائق منطقه‌ای در قرن ۲۱ [۱]

پس از پایان جنگ سرد و فروپاشی اتحاد شوروی به عنوان مهمترین رقیب نیروهای غربی در آوردگاههای جهانی، عدم قطعیتهای محیط جهانی جدید، نیروهای دریایی کشورهای صاحب نیروی برتر را دچار شک و تردیدهای مختلفی ساخت چرا که شناسایی چالشهای آینده و پیش بینی شدت و محل بروز آنها و حتی شکل ظاهری شان (از قبیل منازعات حقوقی، مواجهه با سایر دولتها یا دستاوردهای تکنولوژیک جدید) کاری بس دشوار و مستلزم وجود اطلاعات دقیق و دست اول بود. به همین دلیل کشورهای دارای علائق جهانی در عوض متمرکز شدن بر کشورهای خاصی (که در دوران جنگ سرد کاملاً قابل اعتماد و کنترل پذیر بود) ناچار از متمرکز شدن بر تواناییهای کشورهای منطقه‌ای گردیدند. در این صورت کشورهای دسته اول بیش از گذشته با عملیات پیرامونی و منطقه‌ای مانند اعمال تحریم، عملیات مداخله جویانه محلی و پشتیبانی از نیروهای زمینی در ساحل درگیر شدند و در حقیقت استراتژیهای دریایی جنگ سرد که اغلب در عرصه اقیانوسها و آبهای آزاد شکل می‌گرفت به آبهای ساحلی و منطقه‌ای کشیده شد.

شکل و ماهیت مناسبات پیشین دیگر بازگو کننده واقعیتهای روز نبوده و قدرتهای منطقه‌ای راهبردهای متفاوت را دنبال می‌کنند که اهم آنها از قرار زیر است:

- افزایش پیچیدگی تکنولوژیکی در ناوگانهای کوچک
- بکارگیری موشکهای ضد کشتی مدرن و جنگ افزارهای نوین
- تقویت استحکامات و جنگ افزارهای جدید
- به خدمت گیری زیر دریایی

- به خدمت گرفتن ناوهای جنگی مدرن یا مدرن سازی شده
- اتکا بیشتر به روشهای نوین نظارت و گردآوری اطلاعات

۲- سناریوهای جنگ (راهبرد امریکا) [۲]

در تمام مدتی که بازی‌های سیاسی غرب در حال اجرا است، دائماً سر و صدای امکان وقوع جنگ همچون موسیقی متن به گوش می‌رسد. اما آیا غربی‌ها واقعاً امکان جنگ تمام‌عیار علیه ایران را دارند؟ امکان جنگ محدود و نقطه‌ای را چطور؟ اهداف چنین جنگ‌هایی چه می‌تواند باشد؟ واکنش ایران چه خواهد بود؟ تبعات جنگ چه خواهد بود؟ تحلیل وضعیت فعلی نشان می‌دهد که هدف آمریکا و متحدانش و به‌ویژه اسرائیل از هر جنگی، تأمین هدف نهایی آنان، یعنی شکست نظام انقلابی و اسلامی ایران است. در این راستا مشکل اصلی آنان، احتمال و نیز هزینه‌های احتمالی آن است. امید بستن به فشار همسایگان - نظیر آن‌چه که اقدام صدام و جنگ تحمیلی برای آن رخ داد- یا نوعی قیام یا شورش درونی - نظیر آشوب‌های ۱۳۸۸- یا تحولات آرام درونی به سمت سکولاریزه کردن نظام - مانند حرکات هشت ساله‌ی دوران اصلاحات- یا فشارهای ایدئولوژیک حاشیه‌ها - مثل عملیات سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، پژاک و ریگی- عملاً بیش از ۳۰ سال فرصت به نظام اسلامی داده است. پس ناکارآمدی این سناریوها قبلاً آشکار شده است و لذا تنها دو راه برای غربی‌ها باقی می‌ماند:

الف- تضعیف نظام تا حدی که امکان سر باز کردن شکاف‌ها و اختلافات درونی پیش آید و مخالفان درونی آن‌چنان جسارتی پیدا کنند که همچون ویروس‌های درونی، پیکر ضعیف‌شده‌ی نظام را مورد حمله قرار دهند
ب- وارد آوردن یک ضربه‌ی سنگین از طریق یک جنگ تمام‌کننده

سناریوهای محتمل جنگ علیه ایران				
نوع سناریو	هدف اصلی	چگونگی حمله	اشکالات سناریو	بررسی واکنش و پاسخ ایران
جنگ تمام‌عیار فرسایشی	وارد آوردن ضربه‌ی سنگین از طریق یک جنگ تمام‌کننده	مداخله‌ی نیروهای زمینی پس از یک عملیات هوایی مغرب	عدم امکان توجیه کشورهای هم‌بیمان برای جنگ / برهم خوردن توازن قدرت در ساختار بین‌المللی / عدم اطمینان آمریکا به نوع واکنش ایران / فاصله گرفتن آمریکا از دوران رادیکالیسم بوش پسر / در پیش بودن انتخابات ریاست جمهوری آمریکا و نیاز دموکرات‌ها به مشخص شدن وضعیت جنگ احتمالی تا انتخابات / مشکلات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی داخلی در آمریکا / وسعت سرزمینی و تنوع جغرافیایی ایران	1. توهم‌زدایی: نمی‌توان با اعمال فشار و ادبیات سخت از ایران امتیاز گرفت. **** 2. محوریت رهبری در موضوع آمریکا: موضع صریح رهبری نشان داد که وحدت تصمیم با محوریت رهبری در این موضوع وجود دارد. ***
جنگ به عنوان مقدمه‌ی هدف سیاسی	ضربه زدن به اعصاب کنترل‌گر نظام برای برهم زدن قدرت تعادل نظام اسلامی با هدف بروز آشوب داخلی یا نشان دادن ایران پای میز مذاکرات تسلیم	حمله به گونه‌ای خواهد بود که با ضربه‌ی اول، نظام از کار خواهد افتاد	عدم اطمینان به از کارافتادن نظام با ضربه‌ی اول / توانایی ایران در دفاع از خود و از بین بردن ضربه‌ی دشمن / امکان کشیده شدن ایران به رفتارهای رادیکال و سرایت جنگ به تمام منطقه / هزینه‌بر بودن جنگ برای اروپایی‌ها / عدم وجود جایگزین مطمئن برای آمریکا پس از سرنگونی نظام / امکان استفاده‌ی فرسایشی نظام از مذاکرات با استراتژی یک گام به عقب و دو گام به پیش / مقابله‌ی مردم با هرگونه موضع تسلیم‌مدارانه در برابر بیگانگان	3. عقلانی‌سازی نوع تعامل: ایران در پی تزی «خصوصیت برای خصوصیت» نیست و اگر تغییری عقلانی در رفتار ایالات متحده دیده شود، ایران آن را مورد توجه قرار خواهد داد *** 4. اصلاح دیدگاه: رهبری ایران با تأکید بر این که «ما اهل تجاوز به هیچ ملتی و هیچ کشوری نیستیم» دیدگاهی را اصلاح کرده که می‌کوشد ایران را خطری برای منطقه و نمود کند. ***
جنگ کابولی یا نقطه‌ای	از کار انداختن ماشین تهاجمی نظام به‌ویژه علیه رژیم صهیونیستی	حمله‌ی نظامی به مراکز حساس نظام، مانند مراکز هسته‌ای، سیاسی، اقتصادی یا نظامی	عدم تحقق شکاف حکومت و مردم با حمله به مراکز اقتصادی / عدم امکان حمله به تمام مراکز حساس نظامی در جنگ نقطه‌ای با توجه به تعداد و پراکندگی آنها / مقابله به مثل ایران و کشیده شدن جنگ به کل منطقه به ویژه در رژیم صهیونیستی / دوچندان شدن حمایت مردمی نظام در صورت حمله به مراکز سیاسی / تبعات خطرناک نشت آلودگی هسته‌ای برای منطقه با حمله به مراکز هسته‌ای / نانوایی در نابودی عقبه‌ی علمی هسته‌ای ایران / امکان باز تولید مراکز هسته‌ای در صورت تخریب آنها	5. ارائه‌ی مدل رفتاری: رهبری ایران با اظهار این که «ما در مقابل تهدید، تهدید می‌کنیم» عملاً نوع رفتار ایران را منوط به رفتار طرف مقابل کرده‌اند.

در واقع ایالات متحده جز در دوران بوش پسر همواره در قبال ایران از دو تز مکمل بهره برده است؛ نخست تز «قورباغهی آرام‌پز» که می‌کوشد بدون واکنش شدید ایران، این کشور را در مسیر اهداف خود قرار دهند و دوم تز «تضعیف مستمر» از طریق کاستن از توان اقتصادی ایران و نیز قدرت چانه‌زنی سیاسی به واسطه‌ی اعمال تحریم‌ها. ظاهراً کوبیدن بر طبل جنگ مقدمه‌ی لازم و رادیکالی است که آنها می‌کوشند با طرح آن اروپاییان و حتی روسیه و چین را با تحریم‌های شدیدتری موافق سازند که در مقایسه با جنگ، نرم‌تر می‌نماید.

بنابراین طرح بحث جنگ، آن هم با شدت بیشتر، نوعی عملیات روانی است که چند هدف را دنبال می‌کند:

- آزمایش واکنش ایران (حکومت، مردم و سیاسیون) و بررسی میزان شکاف میان حاکمیت
- راضی ساختن روسیه و چین با اقدام نرم‌تر تشدید تحریم‌ها در برابر اقدام شدیدتر جنگ
- ایجاد وحشت هدف‌دار در کشورهای عربی برای فروش سلاح‌های دفاعی به آنها
- وادار ساختن ایران به امتیازدهی در حوزه‌ی سیاسی؛ مثلاً خودداری از حمایت حزب‌الله یا سوریه یا تأثیرگذاری بر روند بیداری اسلامی

۳- واکنش ایران در قالب دفاع دریایی ناهمگون [۳]

نبرد ناهمگون واژه‌ای است که کارکرد آن را می‌توان همزاد بشر دانست. لذا ماهیت این واژه از نظر عمومی جدید نیست، ولی طرح آن با مفاهیم و کارکردهای کنونی، می‌تواند آن را در زمره واژه‌ها و حتی مفاهیم جدیدی قرار دهد که طی سه دهه گذشته و خاصه طی دهه اخیر مورد توجه قرار گرفته است. اما آنچه مسلم است این است که نبرد ناهمگون در دهه‌های پایانی قرن بیستم به شدت مورد توجه قرار گرفته و توسعه یافته است. به گونه‌ای که حتی به اذعان شخصیت‌های طراز اول نظامی و استراتژیست آمریکایی و غربی ساختار و سازمان و ماموریت‌های ارتش آمریکا را تحت تأثیر قرار داده و آن را دگرگون ساخته است. این بدان مفهوم است که هسته مرکزی ماموریت (و در نتیجه طرح‌ریزی، آموزش، تجهیز، دکترین‌ها، استراتژی‌ها و ...) ارتش آمریکا در سال‌های آتی بیشتر بر محور نبردهای ناهمگون علیه دشمنان و تهدیدات ناهمگون دور خواهد زد.

تعاریف متعدد و متنوعی از نبرد ناهمگون از دیدگاه شخصیت‌ها و مؤسسات مختلف نظامی و غیرنظامی بود. هر کدام از این تعاریف نبرد ناهمگون را از زاویه‌ای مورد توجه قرار داده است. اما در همه آن‌ها چند نکته مستتر است که با استخراج آن‌ها می‌توان به تعریف مورد نظر از نبرد ناهمگون دست یافت:

- استفاده از نقاط ضعف و نقاط آسیب‌پذیر دشمن؛
- استفاده از شیوه‌های کاملاً متفاوت با شیوه‌های عملیات‌های نظامی متعارف؛
- استفاده از رویکردهای غیرقابل پیش‌بینی یا غیرمتعارف؛
- استفاده از فن‌آوری‌های غیرقابل انتظار یا روش‌های مبتکرانه؛
- استفاده از روش‌های ناهمزمان؛
- استفاده از ابداعات در زمینه فن‌آوری و دکترین؛
- استفاده از نیروهای نظامی کمتر و تاکتیک‌های غیرمتعارف؛
- استفاده از شیوه‌های غیرمستقیم و فریب‌آمیز جهت تأثیرگذاری بر موازنه و برابری نیرو؛
- استفاده از نبرد ناهمگون به عنوان یک سلاح انتخابی جهت صرفه‌جویی در قوا؛
- پرهیز از نقاط قوت طرف مقابل و تضعیف آن‌ها؛
- انجام برنامه‌ریزی و عملیات‌های ناگهانی؛
- اجرای عملیات با هدف اذیت و آزار و نه دستیابی به اهداف متداول نظامی،
- سرمایه‌گذاری در توانایی‌ها و قابلیت‌های بی‌تناسب و ناهمگون پنهانی؛
- تضعیف عزم و اراده؛
- دستیابی به اهداف استراتژیک با نیروی تاکتیکی یا عملیاتی ضعیف‌تر؛
- بروز این شیوه بین نیروهای نامتجانس و ناهمگون؛
- اجرای تاکتیک‌هایی با هدف‌های کمتر و نامشخص‌تر؛
- ایجاد درگیری خارج از اصل و قاعده؛

- تناسب این شیوه جنگی با شرایط حاضر؛
- قلمداد شدن این شیوه به عنوان یک نقطه قوت و امتیاز برای ناراضیان اجتماعی، شورش‌های نژادی و ناسیونالیست‌های افراطی.

با عنایت به راهبرد امریکا و سناریوهای تهدید و حوزه های جنگ آینده و بهره گیری دشمن از فناوری های نوین، واکنش ایران در قبال تهدیدات طبق خط مشی فرماندهی معظم کل قوا و بر اساس الگوی دفاع ناهمگون بوده و این امر در دفاع دریایی با بهره گیری از قدرت دریایی کشور و آخرین فناوری های قابل دسترس، طبق روش های ذکر شده در الگوی یاد شده خواهد بود.

این امر بدین معنی است که ساختار رزم نوین نیروی دریایی راهبردی ضمن رعایت اصول زیر بنایی رزم دریایی و علوم وابسته به آن بایستی به گونه ای پایه ریزی گردد که هر یگان رزمی عملاً توانمندی تصمیم گیری در شرایط مستقل را داشته و بدین منظور از اطلاعات کامل صحنه نبرد در آن واحد برخوردار باشد.

۴- سازمان رزم نوین و تشکیلات مورد نظر

ساختار سازمانی مجموعه ای است که مأموریت طرح ریزی و هماهنگی رزم را به عهده داشته و باید از انعطاف پذیری لازم برخوردار باشد تا ظرفیت پذیرش طیف وسیعی از طرح ریزی ها و عملیات ها را کسب کند.

مهمترین عواملی که در این زمینه ایفای نقش نموده و متفاوت با آنچه که قبلاً موجود بود می باشند را میتوان به شرح زیر برشمرد.

۴-۱- نقش اطلاعات عملیاتی [۴]

تعریف اطلاعات عملیاتی بدین صورت است: "اطلاعات عملیاتی در واقع میزان آگاهی ارتش، از دشمن و مسائل مختلف مربوط به او می باشد". بر طبق این تعریف، هدف نهایی از اطلاعات عملیاتی نظامی، اکتساب و تجزیه اطلاعات در خصوص طرح ها، اهداف، قابلیت ها و محدودیت های تجهیزات جمع آوری اطلاعات عملیاتی دشمن می باشد. از آنجا که تاسیسات دفاعی امروزی به صورت مرکب و پیچیده هستند، لذا تمامی مراتب اطلاعات عملیاتی (مثل HUMINT، SIGINT، ...) مورد نیاز می باشد. در واحدهای عملیاتی، اطلاعات به فرماندهان سطح عملیاتی و فرماندهان سطح پایین تر مستقر در مناطق عملیاتی این امکان را می دهند که از نیروهای خود در مقابل انواع تهدیدهای دشمن محافظت نمایند. علاوه بر آن، با کسب اخبار و اطلاعات لازم، محل استقرار و نوع عملیات احتمالی دشمن را نیز مورد شناسایی قرار می دهند. اطلاعات عملیاتی در این سطح بر روی قابلیت های نظامی و تمایلات دشمن و پتانسیل تهاجمی وی تمرکز دارد. در واحدهای رزم آرای، اطلاعات عملیاتی رزمی برای فرمانده این امکان را فراهم می آورد که فضای میدان نبرد را مشاهده کند و اطلاعاتی را در خصوص عوارض زمین، وضعیت جوی و وضعیت دشمن کسب نماید تا بهتر بتواند به امر هدایت و رهبری نیروها و کلافه سازی عملیاتی اش بپردازد. در سطح ملی، اطلاعات عملیاتی راهبردی، زمینه را برای طرح ریزی و برنامه های کلان و تعیین راهبردها فراهم می آورد که این امر، در وضع سیاست خارجی کشور بسیار موثر است. به طور کلی همه مراتب اطلاعات عملیاتی، با اراده نشانه ها و هشدارهایی، عامل بازدارنده در مواجه شدن با عملیات خصمانه واقعی محسوب می شوند. این جمع آوری اطلاعات می تواند با عکسبرداری از مواضع دشمن، یا گوش دادن به کانال های مخابراتی فرماندهی آن صورت گیرد و یا توأم با اقدامات جاسوسی انجام شود.

۴-۲- نقش اطلاعات عملیاتی در فرماندهی و کنترل (C4i) [۵]

هدف اصلی استفاده از عنصر اطلاعات عملیاتی، کسب برتری اطلاعاتی برای کلیه نیروهای نظامی است. برتری اطلاعاتی در این زمینه، مستلزم داشتن ظرفیت لازم برای اصل اطلاعات عملیات دفاعی کافی، برای برخورداری از اطلاعات بی درنگ، دقیق و آگاهی های مربوطه در مناطق عملیاتی می باشد. ورود به مباحث C4I، بدون شناخت عنصر حیاتی آن یعنی اطلاعات عملیاتی، بی معنا خواهد بود و میزان این شناخت در هر منطقه، مستقیماً بر روی ساختار نیروهای مسلح و در نتیجه بر شرایط C4I تاثیر می گذارد. این اطلاعات متناسب با شرایط دشمن در ابعاد نیرو، تجهیزات و ضرورت های ژئوپلیتیک منطقه، قابل ارزیابی است. از طرفی نوع سیستم های به کار گرفته شده توسط دشمن و میزان کارایی آنها به عنوان عامل مهمی در این عنصر، نقش بسزایی دارند. شرایط تهدید درون مرزی و برون مرزی در صحنه عملیات، ناشی از توان رزمی دشمن، نیروهای به کار گرفته شده، فنون و راهبردهای مربوطه می باشند که بر ساختار سیستم های C4I تاثیر می گذارند.

C4I عبارت است از مجموعه تصمیم‌گیریها و اقدامات لازم و به موقع در جهت برتری اطلاعاتی بر دشمن که با روشهای مختلف جمع‌آوری اطلاعات یا اقدامات ضد اطلاعات نظیر اختلال و از بین بردن سیستم‌های اطلاعاتی دشمن و نیز حفاظت از سیستم‌های اطلاعاتی خودی در مقابل نفوذ دشمن صورت می‌پذیرد.

تعریف فوق در صورتی محقق می‌شود که همکاری موثری بین سطوح مختلف اطلاعات عملیاتی برقرار شود. این موضوع حاکی از آن است که به علت نوع اطلاعات، روشها، سیستمها و سازمانهای جمع‌آوری‌کننده اطلاعات، باید به نحوی زمینه تعامل موثر بین تمامی سیستم‌ها و روش‌ها برقرار نمایند تا ماموریت و وظایف محوله به سرمنزل مقصود رهنمون شود.

C4I که پایه عملیات است، به وسیله یک معماری فناورانه پیشرفته و به کمک عناصر فرماندهی و کنترل، رایانه و کامپیوتر و اطلاعات عملیاتی موجب برتری اطلاعاتی میگردد. برتری اطلاعاتی در C4I به دو عامل زیر بستگی دارد:

الف- ظرفیت اطلاعات عملیاتی مربوط به اطلاعات دفاعی از منابع اطلاعات در بعد وسیع، برای تولید و یکپارچه‌سازی اطلاعات افندی و پدافندی؛

ب- وابستگی به قابلیت‌های C4I تا اطلاعات عملیاتی در هر زمان و هر مکان از میدان نبرد به عنوان برگ برنده‌ای در دست فرمانده باشد.

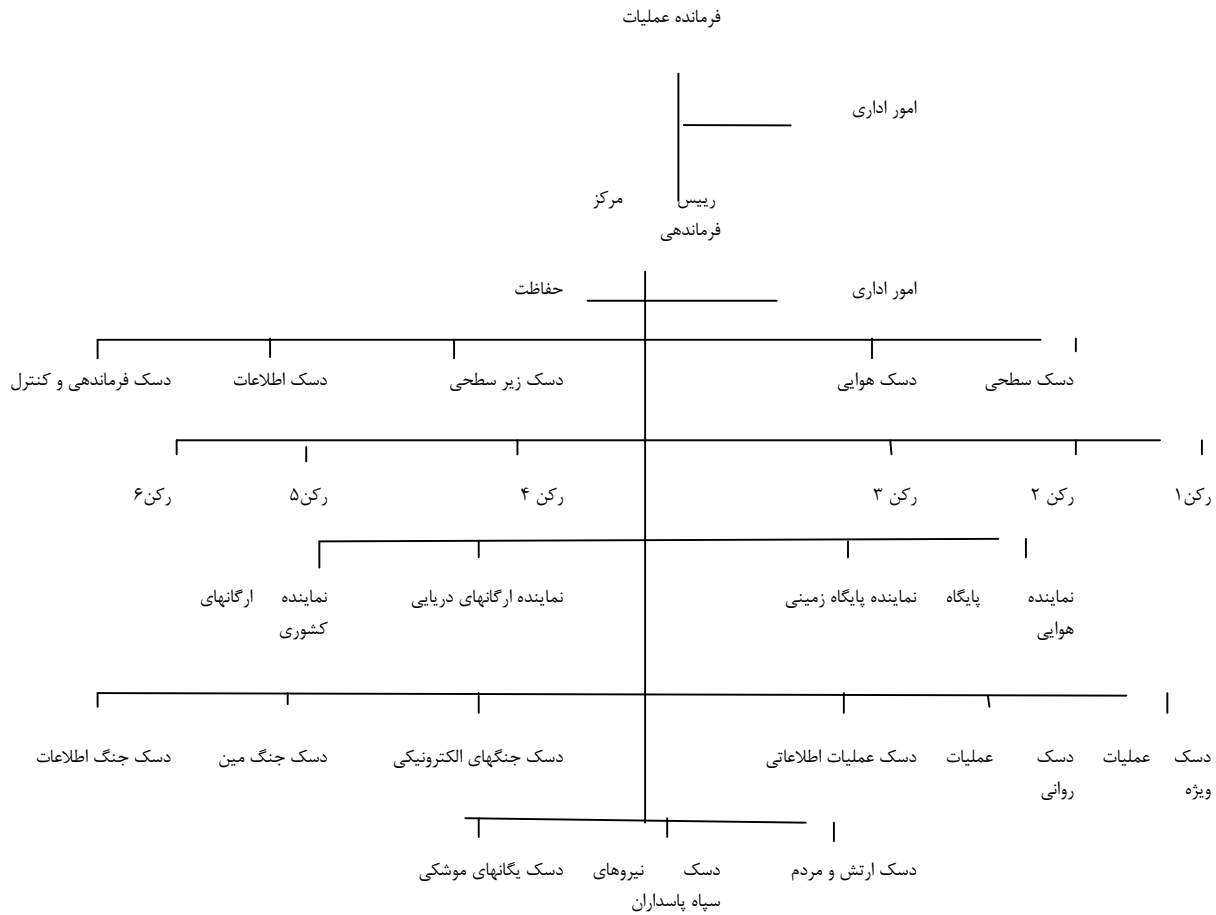
۵- ساختارهای رزم نوین نیروی دریایی راهبردی [۶]

سازمان رزم نوین نیروی دریایی راهبردی مد نظر این مقاله که به شرح زیر پایه ریزی گردیده‌اند، با بهره‌گیری از اطلاعات عملیاتی و فرماندهی و کنترل نوین یاد شده جوابگوی شایسته‌ای برای خواسته‌های فرماندهان محترم خواهد بود.

۵-۱- ساختار مرکز فرماندهی عملیات در ساحل

این ساختار به صورت شمای زیر خلاصه شده است.

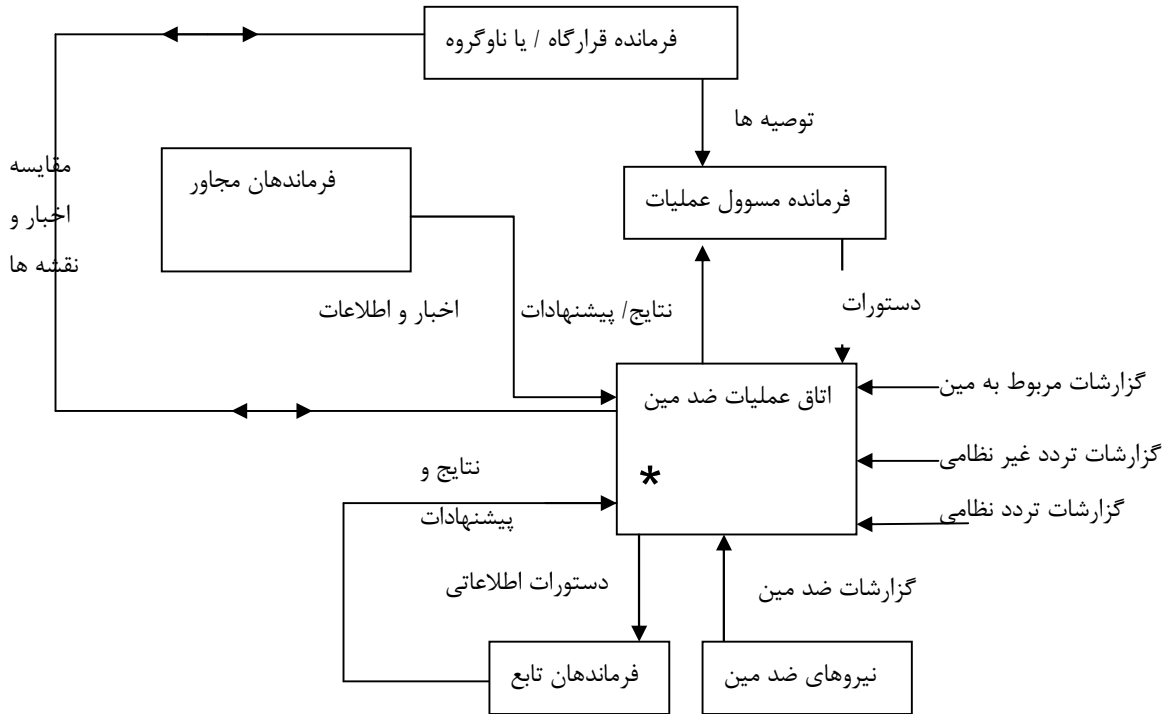
ساختار مرکز فرماندهی عملیات در ساحل

۲-۵- ساختار رزم ضد مین

این ساختار دو هدف ویژه را دنبال نموده و قابل بهره برداری در ساحل و در ناو سر فرماندهی می باشد. دو هدف ویژه عبارتند از:
 الف- ارائه تصویری یکپارچه و تازه از الزامات ، خطرات و اقدامات ضد مین
 ب- کنترل نیروهای ضد مین تعیین شده

ساختار رزم ضد مین

در اتاق عملیات ضد مین موارد زیر به نمایش گذاشته می شود:

- نقشه محدوده منطقه
- مرزهای محدوده تحت مسئولیت یگانهای دیگر
- میادین مین دفاعی
- کانالهای پاکسازی شده و درجه خطر آنها
- مسیرهای انحرافی
- وضعیت کشتیرانی
- وضعیت مین گذاری دشمن
- موقعیت نیروهای ضد مین خودی
- وظائف نیروها
- انواع تابلوهای وضعیت یگانها و رد نگاریها

۳-۵- ساختار رزم ضد هوایی

عوامل مترتب بر این ساختار و اقدامات کلی را میتوان به شرح زیر برشمرد :

اقدامات کلی رزم ضد هوایی	عوامل رزم ضد هوایی
<ul style="list-style-type: none"> • حمله به زیر ساختهای موشکی ، هوایی و فرماندهی و کنترل • انهدام سیستمهای پدافند هوایی دشمن • اسکورت توسط جنگنده ها • کشف و انهدام دشمن با جنگنده ها 	<ul style="list-style-type: none"> • پدافند هوایی • پدافند موشکهای بالستیکی • کشف و اخطار هوایی • پدافند ش.م. ه.رو اتمی • پدافند غیر عامل (استتار- اختفاء، فریب) • استحکامات • جایگزینی • همسان سازی • تحرک پذیری

۵-۴- ساختار رزم ضد زیر دریایی

۵-۴-۱- روند ضد زیر دریایی مدرن بر پایه حساسه های زیر پیاده گردید است:

- سونارهای فعال و غیر فعال و هیدروفونها
- رادارها
- نورافکنها
- امواج الکترومغناطیسی ، در گستره فرکانس پایین
- تکنیکهای مغناطیسی ، در گستره فعال
- کشف امواج فشرده هیدرودینامیکی
- لیزرهای سبز و آبی هوایی و ماهواره ای
- اقدامات ضد الکترونیکی و صوتی مثل صدا زها
- پدافند غیر عامل مثل پوششها و مواد جاذب
- سیستم کشف مغناطیسی زیر دریایی (MAD)
- کشف مادون قرمز فعال (و بیشتر) غیر فعال

۵-۴-۲- ساختار اجرایی عملیات ضد زیر دریایی

این ساختار در قرن بیست و یکم را می توان به شرح زیر بر شمرد:

- عملیات پیشگیرانه ضد زیر دریایی به منظور اطمینان از عدم وجود زیر دریایی دشمن
- کشف زیر دریایی دشمن در منطقه عمومی
- تجسس سینماتیک زیر دریایی دشمن در منطقه مورد نظر
- شناسایی هدف
- طبقه بندی هدف
- کشف میزان تهدید

- کشف وضعیت هدف
- حمله / خنثی سازی ماموریت زیر دریایی دشمن
- حمله پیشدستانه به بندر / پایگاه زیر دریایی دشمن
- حمله به زیر دریایی دشمن قبل از آمادگی او برای حمله
- ضد حمله به زیر دریایی دشمن
- فرماندهی و کنترل مین گذاری ضد زیر دریایی
- بکارگیری بهترین موقعیت برای استفاده از سلاح علیه زیر دریایی دشمن
- اعمال محدودیت عمل زیر دریایی دشمن
- دفاع از خود
- ارزیابی حمله انجام شده

۵-۵- ساختار رزم زیر دریایی

از آنجا که مهمترین عامل موفقیت زیر دریایی ، اجراء ماموریتها در شرایط اختفاء کامل است ، لذا بهترین شرایط زیر دریایی نامعلوم بودن موقعیت آن در دریا در زمان بحران برای دشمن است. از اینرو ماموریتهای زیر دریایی اغلب به صورت مجزا و در مناطق تعیین شده صورت پذیرفته و بانگرش به نوع و توان ماندگاری در زیر آب و در دریا و نیز کلاس زیر دریایی ماموریتهای رزمی در آبهای ساحلی ، آبهای کم عمق و آبهای عمیق به آنها واگذار میگردد.

زیر دریاییها مکمل سازمان رزم نیروی دریایی در بعد زیر دریا بوده و در شرایطی که یگانهای سطحی و هوایی امکان حضور در ابهای عمیق و یا بعضاً آبهای کم عمق را نداشته باشند ، زیر دریاییها بخوبی از عهده این ماموریت بر می آیند.

خارج از توانمندیهای سنتی زیر دریاییها در حمله به دشمن ، با بهره گیری از تاکتیکهای مرسوم و استفاده از سلاحهای مربوطه ، ساختار رزم نوین زیر دریاییها جدا از قابلیتهای یاد شده میتواند به شرح زیر باشد:

الف- بهره گیری اطلاعاتی از هواپیمای بدون خلبان پرتاب شده از ساحل و یا از خود زیر دریایی به صورت درآن واحد ، در بردهای کوتاه مدت و متوسط (در شعاع ۳۰ الی ۱۰۰ مایلی یگان)

ب- بهره گیری از هواپیمای بدون خلبان رزمی (انتحاری) با برد بالا ، پرتاب از زیر دریایی در شرایطی که دشمن انتظار چنین تاکتیکی را ندارد.

پ- استفاده از تجهیزات بدون نفر زیرآبی هوشمند جهت مین گذاری آفندی و غافلگیر نمودن دشمن در فواصل بسیار دورتر از سواحل خودی

۵-۶- ساختار مرکز فرماندهی و کنترل ناو سر فرماندهی

ناو سر فرماندهی با بهره گیری از ریز ساختهای ارتباطی و نرم افزارهای مدیریت نبرد و حساسه های فعال و غیر فعال نسبت به فرماندهی و کنترل یگانهای تحت امر که در قالب ناوگروهها و ناودسته ها و یگانها سازماندهی شده ای نسبت به فاصله از ساحل در محدوده آبهای ساحلی ، آبهای کم عمق و یا آبهای عمیق ، مستقر و اجراء ماموریت می نمایند، اقدام می نماید.

ناو سر فرماندهی با اشرافیت تاکتیکی به موقعیت نبرد ، هماهنگی لازم را با ناوگروهها (ناو دسته ها ، یگانها) و نیز قرار گاه دریایی ساحلی انجام داده و تصمیمات لازم متناسب با موقعیتهای تاکتیکی را اتخاذ و برابر روش گزارشات مربوطه را ارسال می دارد.

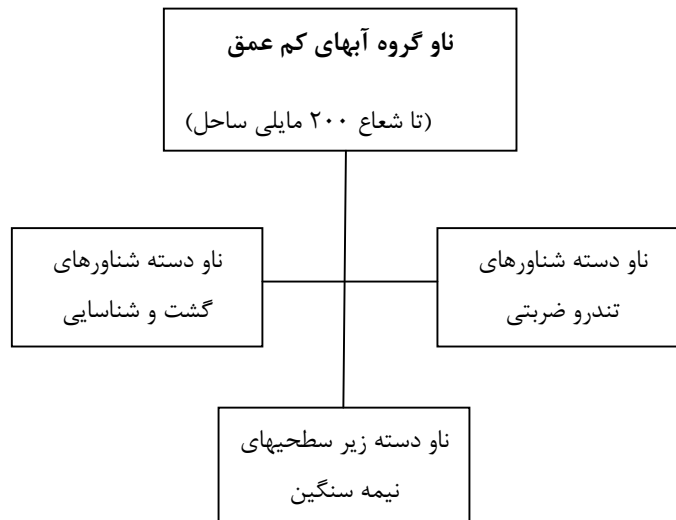
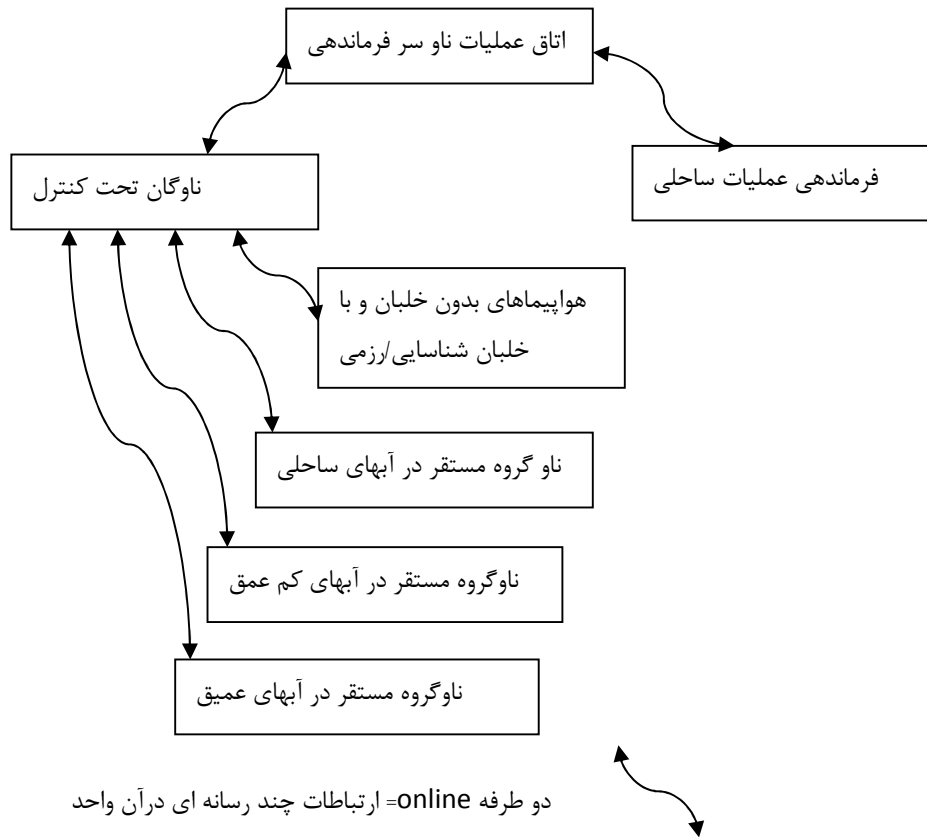
از آنجا که وضعیت صحنه نبرد با بهره گیری از فناوریهای نوین می تواند برای تمامی شناورهای مستعد و رزمی یکسان و هر گونه متغیری بگونه در ان واحد (On Line) ارسال شود ، لذا تصویر منطقه عملیاتی برای همه یکسان و امکان تصمیم گیری برای کلیه یگانها درمحدوده عملیات مربوطه حاصل میگردد.

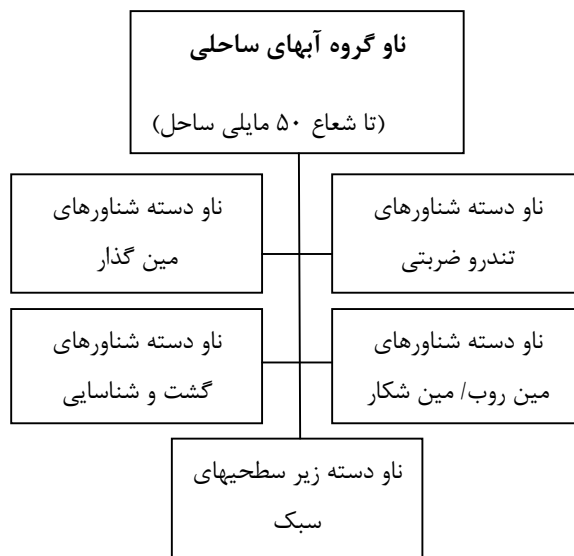
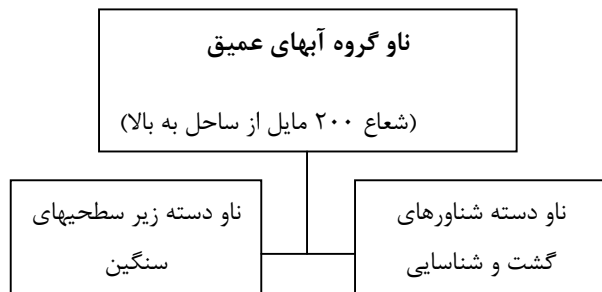
بنابراین یگانها که در قالب ناوگروه ، ناو دسته و یگانهای مستقل درحال اجراء ماموریت می باشند می توانند از امتیاز استقلال در تصمیم گیری برخوردار و طبق طرحهای مربوطه در محدوده مورد نظر اجراء وظیفه نموده و نتیجه کار را به ناو سر فرماندهی گزارش دهند.

در این شرایط اتاق عملیات ناو سر فرماندهی میتواند دقیقا همانند مرکز کنترل و فرماندهی قرارگاه ساحلی از اطلاعات یکسانی برخوردار و آزادی عمل تاکتیکی برای خود و برای یگانهای تحت امر را به همراه داشته باشد.

مهمترین دستاورد چنین اتاق عملیاتی دریافت و انتشار در آن واحد اطلاعات و اشرافیت بر صحنه نبرد می باشد.

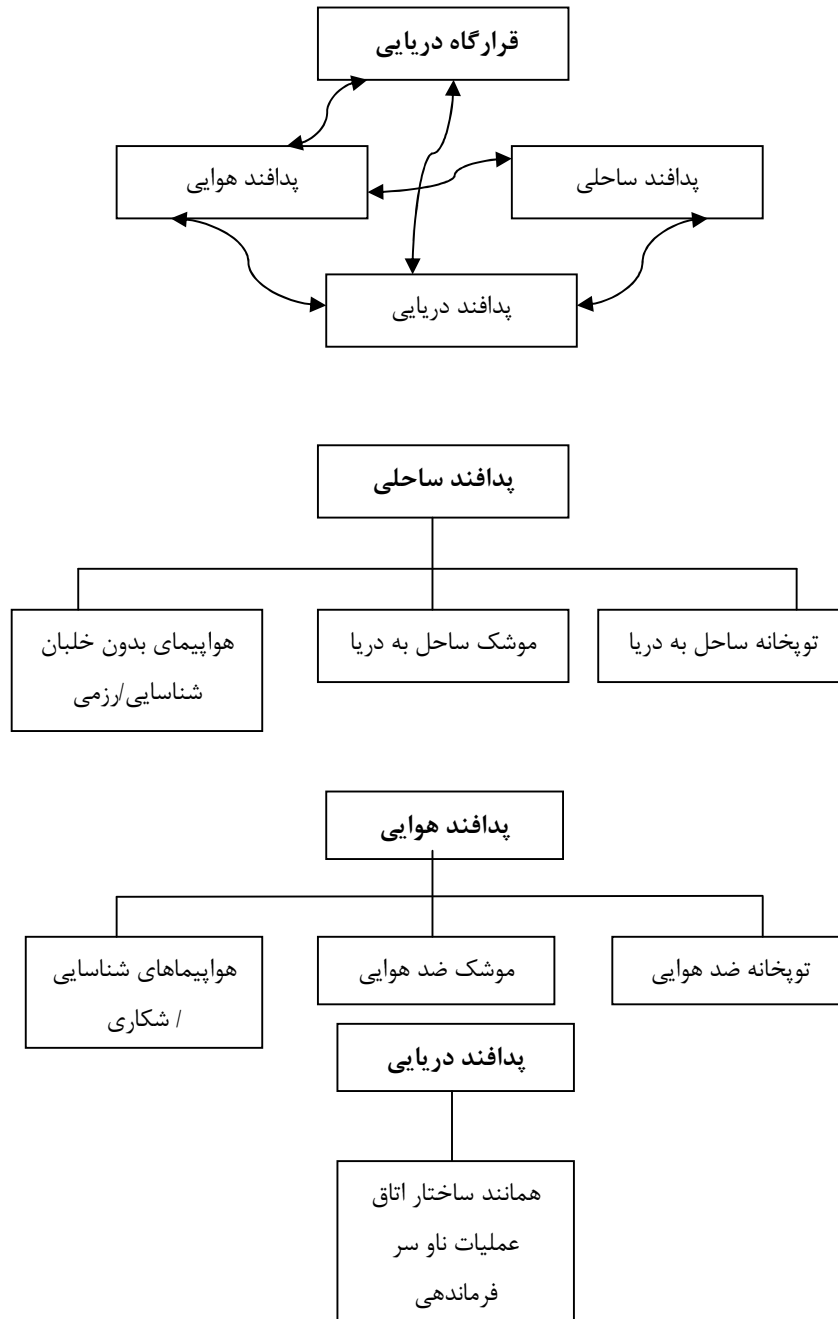
ساختار اتاق عملیات بگونه زیر خواهد بود:

۵-۷- ساختار رزم نوین نیروی دریایی راهبردی در یک نگاه

با توجه به موارد ذکر شده فوق ساختار رزم نوین را می توان در قالیهای زیر سازماندهی نمود.

نتیجه گیری:

پایان دوران جنگ سرد در جهان و تغییرات سریع ژئوپولیتیکی، موجب ایجاد چالشهای نظامی جدید گردیده است؛ چالشی که فرماندهان را وادار می کند تا آمادگی به کارگیری نیروها و اولویت های کسب اطلاعات را مورد بازنگری قرار دهند. آنان با علم به اینکه یکی از عوامل مهم موفقیت در جنگ، هدایت صحیح تلاشهای اطلاعاتی با سازمان رزمی مناسب است، سعی در ایجاد چنین بستری برای کسب اطلاعات از منابع مختلف می کنند. فرماندهی و کنترل مبتنی بر یک معماری فناورانه پیشرفته و سازماندهی نوین رزم عواملی در کسب برتری صحنه نبرد محسوب می گردند.

نیروی دریایی راهبردی با بهره گیری از خط مشی های مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا و با رویکرد به اصول رزم ناهمگون در دفاع دریایی ، به ساختار رزمی پویایی روی می آورد که با تکیه بر اطلاعات کامل و در آن واحد و با فرماندهی و کنترلی نوین ، قادر خواهد بود در سه بخش عمده پدافندی شامل :

پدافند ساحلی ، پدافند هوایی در ساحل و پدافند دریایی با ستاد عملیاتی در ناو سر فرماندهی و با بهره گیری از یگانهای شناسایی و رزمی مستقر در آبهای ساحلی ، آبهای کم عمق و آبهای عمیق اقدام نماید.

عمده تفاوت ساختارهای فوق با ساختارهای قبلی بهره گیری از شرایط رزمی نوین ، کسب اطلاعات به موقع و خودکفایی در تصمیم گیری در عملیات پدافندی و آفندی می باشد.

مراجع :

۲- سناریوهای محتمل تهدید علیه ایران، نویسنده: دکتر امیر محبیان ، استاد دانشگاه و کارشناس مسائل سیاسی،

<http://farsi.khamenei.ir/others-note?id=17882>

۳- همایش دفاع دریایی ناهمگون ، دافوس آجا

۴-طیب، علیرضا. (۱۳۷۹). " تکنولوژی اطلاعات، " . چاپ اول ، تهران ، نشر سفیر

[1]- Sea Power 21, Projecting Decisive Joint Capabilities ,By Admiral Vern Clark, U.S. Navy, *Proceedings*, October 2002, <http://www.navy.mil/navydata/cno/proceedings.html>

[5]- Joint Doctrine for Command and Control Warfare, Joint Publication 3-13.1, 7 February 1996. www.dtic.mil/doctrine/jel/new_pubs/jp3_jp3_1.pdf

[6]-JP5/0 (2006) , JP3/01 , JP3/05.5 ,NWP 3/32 , NTTP 3/32.1 , FM 100-12 Army Theater Missile defence Operations, FM 44-100 US Army air defence operations 15 June 1995, Operation Desert Storm Evaluation of the air Campaign (Leter Report, 06/12/97, GAO/NSIAD-97-134) , Joint Pub 5-00.2, Joint Task Force Planning Guidance and Procedures.